

A lezárási igény és a kreativitás kapcsolata

Varga Leila, Harsányi Szabolcs Gergő

Szegedi Tudományegyetem, Pszichológiai Intézet

E-mail: leila.moon11@gmail.com

Absztrakt

Az alábbi kutatás arra a kérdésre keresi a választ, hogy a lezárási igény információfeldolgozási stratégiái megjelennek-e a kreatív teljesítményben is. A lezárási igényének vizsgálata során az információk gyors és kevés szemponton alapuló, időigényesebb szűrési módjára, valamint az új információk befogadásának preferenciájára kerül a hangsúly. A kreativitás esetében a divergens gondolkodás, illetve az életben elért kreatív teljesítmény vizsgálata kerül előtérbe. A kutatásban 99 egyetemista vett részt. A vizsgálat eredményei alapján nem mutatható ki jelentős együttjárás a kreativitást mérő tesztek (Torrance-féle Körök Teszt, Szokatlan Használat Teszt, Kreatív Teljesítmény Kérdőív) mutatói és a Lezárási Igény Kérdőív pontszámai között. A vizsgálat kimutatta, hogy a különböző lezárási igényű csoportok között nincs különbség a kreatív teljesítmény tekintetében. Azonban összefüggések találhatóak a Lezárási Igény Kérdőív egyes alkálái és a kreativitást mérő tesztek között.

Kulcsszavak: lezárási igény, kreativitás, információfeldolgozási folyamat, kreatív teljesítmény

A lezárási igény a mindennapi társas viselkedésünkre, döntéshozatali és információfeldolgozási folyamatainkra egyaránt hatással van (Csanádi, Harsányi, & Szabó, 2009; Fiske, 2006; Kruglanski, 2005). Kiterjedt, egyéb tényezőkkel való összefüggéseinek vizsgálata azonban még hiányosságokat mutat. Jelen kutatás célja az volt, hogy megvizsgáljuk: a lezárási igény információfeldolgozási folyamatban játszott szerepe összefüggésben áll-e kreatív folyamattal.

A társas közegben való viselkedésünk egyik alapvető tényezője az a mintázat, ahogyan észleljük a világot, ahogyan gondolkodunk róla, és amilyen módon reagá-

lunk rá. A lezárás iránti igény is egyike azon tényezőknek, amelyek befolyást gyakorolnak viselkedésünkre.

A lezárási igény megnevezése Webster és Kruglanski (1994) nevéhez fűződik, akik kutatásaik során a lezárási igényt az egyén információfeldolgozási és ítéletalkotási folyamataira irányuló személyes motivációként írták. Elméletük Adorno és munkatársai (1950) tekintélyelvű személyiség-konceptiójából, illetve Rokeach (1960; idézi Kruglanski, 2005) kognitív stílus téziséből indul ki. Ez utóbbi leírja, hogy az alapján a mintázat alapján, ahogyan másokról és a világról gondolkodunk, mind a saját tapasztalatainkat, mind pedig mások ismereteit felhasználva kétféle gondolkodási stílus különböztethető meg: a nyílt és a zárt gondolkodás.

Webster és Kruglanski (1994) vizsgálatainak eredményeként született meg az az elgondolás, hogy a lezárási igény minden személyben diszpozícióként jelenik meg, azaz a lezárási igénye vagy elkerülésének igénye stabil jellemzőként húzódik meg az emberi személyiségben. Az egyén – alkalmazkodva a fennálló szituációkhoz – képes ezekhez alakítani a lezárási igényét, de ugyanakkor létezik benne egy állandóság abból a szempontból, hogy az adott helyzetekben melyik igényt preferálja. Ez az állandó személyiségjellemző elhelyezhető egy kontinuumon, melynek egyik végén a magas, másik végén pedig az alacsony lezárási igényűek szerepelnek. A magas lezárási igényűek hajlamosabbak a gyors és kevés forráson alapuló ítéletalkotásra, és jobban ragaszkodnak a meghozott döntéseikhez. Kerülik a váratlan, nem kiszámítható és bizonytalan szituációkat, állandóságra és stabilitásra törekednek. Az életükben fontos szerep jut a rendszerekben való gondolkodásnak és az átlátható, szervezett kereteknek. Továbbá jellemzőbb rájuk a sztereotípiákon alapuló ítéletalkotás (Dijksterhuis, Knippenberg, Kruglanski & Schaper, 1996). Az alacsony lezárási igényűek ezzel szemben több információt, szempontrendszert és forrást használnak fel döntéseik meghozatalakor, és nem okoz nekik nehézséget esetlegesen felülmíni a korábban meghozott döntést. Emellett ugyanakkor hajlamosabbak a habozásra, a döntések meghozatalának halogatására. Kedvelik az olyan szituációkat, ahol nincsenek lefektetett szabályok, és lehetőségük nyílik új szituációkba kerülni, mivel újdonságra való igényük magas.

A lezárási igény jellemzője továbbá, hogy egyes szituációkban fokozódik (pl. zajos környezet, társas nyomás), amivel együtt járnak bizonyos döntési és informá-

ciófeldolgozási jellemzők. A lezárási igény fokozódásának két alapvető következménye a sürgősségi és állandósági hatás. Az előbbi azt jelenti, hogy a lezárási igény megnövekedésével az egyén késztetést érez a minél hamarabbi lezárásra, ennek halasztása ugyanis számára nem kívánatos. Ennek következtében fordul elő, hogy kevés információ alkalmazásával is gyors következtetésekre képes jutni. Véleménye és ítélkezése nem mentes a sztereotípiáktól (Dijksterhuis et al., 1996) és az uralkodó normáktól. Az állandóságra törekvés a kezdetekben kialakított koncepcióhoz való minden körülmények közti ragaszkodást jelenti. Ez két további hajlamra ad lehetőséget, a korábban megszerzett tudás befagyasztására és megragadására (Kruglanski, 2005; Kruglanski & Webster, 1996). A megragadás jelzi az egyén nyitottságra való hajlandóságát, míg a befagyasztás az új információk befogadásának mellőzését jelenti.

Csanádi, Harsányi és Németh (2009) kutatásából kiderül, hogy a lezárási folyamata összefüggésbe hozható a személy kognitív kapacitásának mértékével. Az eredmények elemzése során arra a megállapításra jutottak, hogy azon személyek, akik alacsony lezárási igénnyel rendelkeznek, magasabb pontszámot érnek el a számterjedelem teszten, azaz a munkamemória kapacitása esetükben nagyobb. A kutatás rámutat arra, hogy az információ-feldolgozási folyamatok kognitív jellemzői meghatározzák azok szociális következményeit.

Kreativitás

A kreativitás mint fogalom a különböző megközelítéseknek köszönhetően többféle értelmezést kapott, így a szakirodalomban még nem született konszenzus a definiálására vonatkozóan. Egyrészt megfogalmazhatjuk egy olyan emberi képességként, amelynek segítségével ismeretlen, újszerű helyzetekre, problémákra keresünk megoldást (Eysenck & Keane, 2003). Wallas (1926; idézi Eysenck & Keane, 2003) megpróbálta a kreativitást egy általános folyamatként leírni, amely a gondolkodásban szakaszosan jelenik meg. Koestler (1975; idézi Bonnardel, 2000) kutatásaiból arra a következtetésre jutott, hogy a kreativitás nem más, mint két eltérő területhez tartozó elképzelés egymáshoz illesztése, amely megfogalmazást a későbbiekben az analogikus gondolkodás definiálására használták.

A kreativitás kutatásának egyik úttörője Guilford volt, aki a kreativitást ugyan-csak problémamegoldási módként írta le (Guilford, 1966, 1967). Elméletében meg-fogalmazza, hogy a gondolkodás felosztható konvergens és divergens módra. A konvergens gondolkodás jellegzetessége, hogy a probléma jól definiált, csupán egy lehetséges megoldása létezik, és ezt kell megtalálni. A divergens gondolkodás ese-tében a probléma nincs pontosan definiálva, valamint több lehetséges megoldással rendelkezik. Ebben az esetben az a cél, hogy ráleljünk a kezdeti lépésre, amely elve-zet a probléma feloldásához. A divergens gondolkodás a szerző feltételezése szerit a kreativitással szoros együttjárást mutat.

Sternberg (2005) azonban felteszi a kérdést, hogy az eddigi kreativitással kap-csolatos kutatások vajon tényleg egy egységes jellemzőt vizsgálnak-e, vagy az eltérő eredmények és kutatási módszerek alapján többféle kreatitvásról beszélhetünk. Csépe Valéria igyekszik feloldani a kreativitással kapcsolatos konfliktusokat, és megfogalmazza, hogy a végeredmény szempontjából nézve a kreativitás lehet kife-jező, alkotó, újító és teremtő is (Csépe, 2010).

A kreativitáskutatásban jelenleg két tendencia érvényesül: egyrészt az olyan tesz-tek felvétele, amelyek egy adott idő alatt bemutatott teljesítményt vizsgálnak, mint amilyen például különböző rajzok elkészítése, másrészt az egész életen át megnyil-vánuló kreatív teljesítményt vizsgáló mérőeljárások.

A kutatás célja

A kutatást annak a felismerése indította el, hogy mind a lezárás iránti igény, mind a kreatív folyamat során fontos szerepe van az információfeldolgozás folyamatának. A lezárás iránti igény típusa meghatároz egy feldolgozási módot, míg a kreativitás pedig jellegzetesen egy olyan gondolkodási mód eredményeként jön létre, amely különböző információkat kapcsol össze nem megszokott, avagy valamilyen új mó-don. Érdeklődésünk elsősorban a lezárási igény szociális információfeldolgozási jellegzetességeinek, és a kreativitás mint divergens gondolkodási mód közti ösz-szefüggések vizsgálatára irányult. Ugyanakkor a kreativitást az eddig elért eredmé-nyek alapján is vizsgáltuk. Az említett megállapítások alapján az alábbi hipotézise-ket állítottuk fel.

H₁: Az alacsony lezárási igényű személyek összességében jobban teljesítenek a Torrance-féle Körök Teszten, azaz az átlagos originalitási pontszámuk szignifikánsan alacsonyabb és az átlagos flexibilitási szignifikánsan magasabb lesz, mint a magas lezárási igényűeké. Mivel ők rajzaikhoz is több információforrást mozdítanak meg, így sokkal több eredeti ötletük támad, valamint ezek az ötletek nagyobb változatosságot mutatnak, azaz több kategóriába sorolhatóak. A feltételezés Kruglanski (2005) azon megállapításán alapszik, hogy az alacsony lezárási igényű személyek több információt használnak fel az információfeldolgozás során és fogékonyabbak az újdonságokra.

H₂: Azt feltételeztük, hogy a Szokatlan Használat Tesztben is az alacsony lezárási igényűek érnek el jobb eredményt. Vagyis amellet, hogy többféle kategóriába sorolható válaszokat adnak, ezek a válaszok eredetibbek is egyben, azaz az átlagos flexibilitás pontszámuk várhatóan magasabb lesz, míg az átlagos originalitás alacsonyabb.

H₃: A LIK Újdonságkeresés/-kerülés alskálája esetében pozitív korrelációt vártunk a Torrance és a Szokatlan Használat kreativitásteszték átlagos originalitás, és negatív együttjárást az átlagos flexibilitás eredményeivel. Feltételezésünk szerint ugyanis azok a személyek, akik alacsonyabb pontszámot érnek el ezen a skálán, azaz jobban keresik a változatosságot és az újdonságokat az életükben (Kruglanski, 2005), rajzaikban és szóbeli ötleteikben is ugyanerre a változatosságra törekednek.

Módszerek

Résztevők

A kísérletben 99 fő vett részt, 74 nő és 25 férfi, átlag életkoruk: 21,5 év (szórás: 2,35). Az alanyok megkeresésekor hólabda mintavételi eljárást alkalmaztunk. Az adatfelvétel során minden személy aláírta a Szegedi Tudományegyetem Pszichológiai Intézet Etikai Kódexének megfelelő, a saját kutatás információival kiegészített informált beleegyezési nyilatkozatot.

Vizsgálati eszközök

A kutatásban a lezárási igényt a Webster és Kruglanski által kidolgozott (1994), Csanádi és munkatársai (2009) által magyarra fordított Lezárási Igény Kérdőívvel

mértük fel. A kreativitási vizsgálatokhoz a Carson és munkatársai (2005) által létrehozott Kreatív Teljesítmény Kérdőívet használtuk, amelyet Kéri Szabolcs (2011) validált és fordított magyarra. Továbbá a Torrance-féle Körök Teszt (1966) feladatot, valamint a Guilford-féle Szokatlan Használat Tesztet (1967) alkalmaztuk.

A vizsgálat leírása

A vizsgálat elvégzéséhez 30-50 perc volt szükséges. A kísérleti személyek elsőként szóbeli, majd írásbeli tájékoztatást kaptak a vizsgálat menetéről, amit az informált beleegyezési nyilatkozat aláírása követett. A tesztek közül először a Szokatlan Használat Teszt feladatát végezték el, amelyet a Kreatív Teljesítmény Kérdőív és a Lezárási Igény Kérdőív követett, végül a Torrance-féle Körök Teszt rajzait készítették el a résztvevők.

Eredmények

Az adatok elemzését az SPSS 15.0 verziójával végeztük. A lezárási igény és a kreativitási tesztek kapcsolatát korrelációs számítással (Pearson-féle korrelációs számítás), valamint a lezárási igény csoportonkénti összefüggéseit a kreativitást mérő tesztekkel egyszempontos varianciaanalízissel vizsgáltuk (LSD post hoc teszttel kiegészítve).

A Lezárási Igény Kérdőív és a kreativitást mérő tesztek kapcsolatai

A LIK-en elért átlagos pontszám 170,74 (szórás: 23,54). A LIK összpontszáma, és a kreativitást mérő teszteken elért pontszámok között mindössze a Szokatlan Használat Teszt átlagos originalitási mutatójával való összevetésben mutatható ki tendenciahátas ($r(99)=0,189$, $p=0,061$). Egyéb esetben nem találtunk szignifikáns korrelációt (minden $p>0,142$).

A Pearson-féle korrelációs számítás során a LIK alszkálái és a kreativitást mérő tesztek mutatói között az alábbi hat esetben találtunk szignifikáns összefüggést (ld. 1. táblázat). A LIK Újdonságkeresési alszkálája a Torrance teszt átlagos originalitási pontszámával mutat gyenge pozitív irányú együttjárást ($r(99)=0,303$, $p<0,001$). Szintén ezzel az alszkálával mérhető gyenge pozitív korreláció a Torrance teszt originalitási pontszámában ($r(99)=0,242$, $p=0,016$). A Bizonytalansággal Szembeni

Ellenérzés alszála a Torrance-teszt flexibilitási pontszámával mutat gyenge negatív korrelációt: $r(99)=-0,202$, $p=0,045$. Valamint ugyanez az alszála két esetben áll kapcsolatban a Szokatlan Használat Teszttel (SzHT). Mindkét esetben negatív előjelű korrelációt találunk a Bizonytalansággal Szembeni Ellenérzés és az említett teszt fluencia ($r(99)=-0,233$, $p=0,02$) és originalitási mutatója ($r(99)= - 0,35$, $p=0,019$) között. Továbbá a SzHT átlagos originalitási mutatója és a Rend és Szervezettség alszála között mutatható ki gyenge negatív korreláció ($r(99)=-0,207$, $p=0,04$).

Kreativitási mérőszámok	LIK faktorai	r érték
Torrance átlagos originalitás	Újdonságkeresés/-kerülés	0,303**
Torrance originalitás	Újdonságkeresés/-kerülés	0,242*
Torrance flexibilitás	Bizonytalansággal Szembeni Ellenérzés	-0,202*
SzHT átlagos originalitás	Rend és Szervezettség	-0,207*
SzHT fluencia	Bizonytalansággal Szembeni Ellenérzés	-0,233*
SzHT originalitás	Bizonytalansággal Szembeni Ellenérzés	-0,235*

1. táblázat A LIK alszálaik és a kreativitást mérő tesztek (Torrance-féle Körök Teszt, Szokatlan Használat Teszt) korrelációs adatai, magyarázat: * $p<0,05$ és ** $p<0,01$.

A Torrance teszt egyéb mutatói és a Szokatlan Használat Teszt pontszámai között nem találtunk együttjárást. A Kreatív Teljesítmény Kérdőívvel összevetve a korreláció mért szignifikancia szintje ($r(99)= 0,103$, $p=0,846$), amely szintén nem mutat együttjárást.

A LIK csoportjainak és a kreativitást mérő tesztek adatainak mutatói

A Lezárási Igény Kérdőív pontszámai alapján a mintánkba bekerült személyeket a lezárási igényük mértéke szerint három, közel egyenlő elemszámú csoportba osztottuk. Az összpontszám alapján az első egyharmad az alacsony ($n=32$, 115-158 pont), a harmadik egyharmad pedig a magas lezárási igényűek ($n=32$, 185-227) csoportjába került, a köztes ponttal rendelkezőket pedig a közepes lezárási igényűek ($n=35$, 159-184). Az elemzés során egyszempontos varianciaanalízist alkalmaztunk annak érdekében, hogy megvizsgáljuk, a csoportok között kimutatható-e szignifikáns eltérés a különböző kreativitást mérő teszteken.

A lezárási igény szerinti csoportosítás alapján megvizsgáltuk, hogy a csoportok között található-e szignifikáns eltérés a Torrance-teszt átlagos originalitási és az átlagos flexibilitási pontszámaiban. Az átlagos originalitással nézve a szignifikancia szint: ($F(2,96)=0,705$, $p=0,496$), ami tehát egyértelműen jelzi, hogy nincs különbség a csoportok között. A Torrance teszt átlagos flexibilitási mutatójának elemzésénél is elmondható, hogy nem találtunk jelentős különbséget a csoportok között: ($F(2,96)=0,234$, $p=0,792$). Az eltérő lezárási igényű személyek és a Szokatlan Használat Teszten mutatott eredmények szintén nem mutatnak szignifikáns összefüggést. A Szokatlan Használat Teszt átlagos originalitási mutatóival összevetve ($F(2,96)=1,095$, $p=0,339$), míg az átlagos flexibilitási szignifikancia szint ($F(2,96)=2,442$, $p=0,092$). A Kreatív Teljesítmény Kérdőív pontszámai és a lezárási igény csoportok között szintén nem található szignifikáns főhatás ($F(2,96)=1,455$, $p=0,238$).

Megvitatás

A kutatásban az alacsony lezárási igényűek információt kevésbé szelektáló, ezáltal több forrásból táplálkozó, valamint újdonságkereső tulajdonságaiból kiindulva próbáltunk összefüggést keresni a kreativitási eredményeik között, azt feltételezve, hogy az alacsony lezárási igényűekre jellemző információfeldolgozási stratégia a kreativitási teszteken nyújtott eredményeikben is tetten érhető.

Az első hipotézis tesztelése során nem kaptuk meg a várt eredményeket, azaz az alacsony lezárási igényűek nem mutatnak kreatívabb teljesítményt a Torrance teszten. Mivel a különböző lezárási igénnyel rendelkező csoportok kreativitási szintje nem különbözik egymástól, mindegyik lezárási csoportban előfordulnak kreatív és kevésbé kreatív egyének egyaránt, tehát a csoportok homogénnek minősülnek a kreativitás szempontjából.

A Szokatlan Használat Teszt esetében az elvárásainkkal ellentétben szintén nem mutatható ki szignifikáns összefüggés a LIK összpontszámával és csoportjaival összevetve, ami azt jelenti, hogy a lezárási igény és a szóbeli kreativitási teszt között nem húzódik meg közös változó. Ennek a tesztnek az esetében is elmondható, hogy a korreláció hiánya a csoportok homogenitásának köszönhető. Az egyetlen esetben megfigyelhető tendenciahatás a teszt átlagos originalitási mutatója és a LIK össz-

pontszáma között áll fenn. Ez azt mutatja, hogy minél magasabb pontszámot ér el egy személy a lezárási igény kérdőíven, annál magasabb pontszámot ér el az átlagos originalitási mutatóban, így tehát annál kevésbé eredeti, egyedi válaszokat ad a szokatlan felhasználásokra, ami arra utal, hogy az egyén kevésbé kreatív. Ez az eredmény illeszkedik a hipotézis fordított értelmezéséhez, amely szerint a magas lezárási igényűek kevésbé kreatívak.

A Lezárási Igény Kérdőív Újdonságkeresés/-kerülés alsálájához tartozó hipotézis szerint pozitív korrelációt vártunk a kreativitástesztek átlagos originalitás és negatív korrelációt az átlagos flexibilitás eredményeivel. A Torrance teszten elért eredményekkel összevetve mind az originalitási, mind az átlagos originalitási mutatók pozitív együttjárást mutattak ezzel az alskálával. Ezek azt jelzik, hogy minél magasabb pontszámot ért el egy személy ezen az alskálán, annál több megszokott, mások által is gyakran használatba vett formát rajzolt, valamint annál kevésbé eredetibb rajzokat készített. Mivel a magas pontszámmal rendelkező személyekre jellemzőbb, hogy ők kevésbé részesítik előnyben az újdonságokat és a változatosságot az életükben, és jobban ragaszkodnak a megszokott, jól bevált módszerekhez, így biztató az az eredmény, hogy ugyanez a stratégia megfigyelhető a kreativitás teszteken nyújtott teljesítményben. A Szokatlan Használat teszt esetében nem mutatható ki hasonló eredmény. Harmadik feltételezésünk tehát a Torrance tesztre nézve részben helyesnek bizonyult.

Nem várt eredmény azonban, hogy két további alskála esetében is együttjárás található. Az egyik alskála a Rend és Szervezettség, a másik pedig a Bizonytalansággal Szembeni Ellenérzés alskála. A Rend és Szervezettség alskála és a Szokatlan Használat átlagos originalitási mutatója közötti pozitív korrelációból arra lehet következtetni, hogy azon személyek, akik kevésbé eredeti válaszokat adtak a felhasználási lehetőségekhez, azok jobban ragaszkodnak a rendezettséghez, a világos szituációkhoz maguk körül. Elképzelhető, hogy a magas pontszámmal rendelkező személyek számára a Szokatlan Használat teszt könnyebben teljesíthető abban az esetben, ha kevésbé szokatlan válaszokat adnak erre a tesztre, így biztosítva maguk számára a rendszerezettséget.

A Bizonytalansággal Szembeni Ellenérzés alskála esetében a Szokatlan Használat teszt két mennyiségi (fluencia, originalitás) mutatója között található szignifikáns

összefüggés. A fluenciával való korreláció arra utal, hogy azon személyek, akik jobban keresik a biztonságot, több felhasználási lehetőséget mondanak, de ezeknek a válaszoknak a többsége kevésbé egyedi. Ezen skála esetében is feltételezhető, hogy a magas bizonytalanságkerülési attitűddel rendelkező személyek a hagyományosabb lehetőségeknél maradván elégitik ki biztonsági igényüket.

Mivel az eredményekben az egyes alskálák közötti korreláció megjelenik, azonban a LIK összpontszámával való együttjárás nincs jelen, feltételezni lehet, hogy a kérdőív maga nem egységesen méri a lezárási igényt. Ez a tézis illeszkedik Neuberg, Judice, és West (1997a, b) azon állításához, miszerint a kérdőív különböző dimenziókat csoportosít, így az sokkal inkább multidimenzionálisnak minősül.

A vizsgálat korlátai és lehetőségei

A várt eredmények elmaradása egyrészt azzal magyarázható, hogy a minta maga homogén (egyetemista populáció), míg a kreativitási teszteken elért teljesítmények heterogén eredményeket jelölnek. Ugyanakkor a férfiak aránya a nők egyharmada, amely abban az esetben okoz problémát, ha feltételezhető nemi különbség a különböző tesztekben. Ezen hiányosságok kiküszöbölésére a minta bővítése javasolt. Továbbá a kreativitás változatosságát csökkentendő a vizsgálatba kizárólag alacsony és magas kreativitással rendelkezők bevonását lehet kezdeményezni. Mivel azonban a kreatív személyek populációban mért aránya alacsony (Carson et al., 2005), a minta ezen irányú bővítése problémás lehet.

A kutatás folytatását az indokolhatja, hogy megvizsgáljuk, egy változatosabb mintán is hasonló eredmények mutathatóak-e ki. Mindemellett a lezárási igény szociálpszichológiában betöltött szerepe is hangsúlyos a folytatásban, mivel a lezárási igény magyar mintán való teszteléséről még kevés kutatás született. Az ezáltal kialakult hiány pótlására alkalmas az általunk végzett vizsgálat. A lezárási igény és a kreativitás összefüggései továbbá rávilágítanak arra, hogy e két szakcsoport ugyan szakmailag elkülönül, mégsem lehet őket teljesen függetlenül kezelni. Ez az alap kutatás lehetővé teszi, hogy további összefüggéseket keressünk a két jelenség vagy akár ehhez hasonló jelenségek között. A továbbiakban érdemes lehet megvizsgálni, hogy a lezárási igény milyen kapcsolatot mutat a kreativitás egyéb mérőeljárásaival, vagy a különböző gondolkodást vizsgáló tesztekkel.

Hivatkozások

- ADORNO, T.W, FRENKEL-BRUNSWIK, E., LEVINSON D. J., & SANFORD, R. N. (1950). *The authoritarian personality*. New York, Harper.
- BONNARDEL, N. (2000). Towards understanding and supporting creativity in design: analogies in a constrained cognitive environment. *Knowledge-Based System, 13*, 505-513.
- EYSENCK, M. W., & KEANE M. T. (2003). *Kognitív pszichológia*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- CARSON, S., PETERSON, J. B., & HIGGINS, D. M. (2005). Reliability, validity, and factor structure of the Creative Achievement Questionnaire. *Creativity Research Journal, 17*(1), 37-50.
- CSANÁDI, A., HARSÁNYI, SZ. G., & NÉMETH, D. (2009). Társas megismerés és munkamemória. *Pszichológia, 29*(2), 145 – 163.
- CSANÁDI, A., HARSÁNYI, SZ. G., & SZABÓ, É. (2009). Lezárási Igény Kérdőív – A Need for Closure Scale magyar nyelvű változatának tesztelés egyetemista mintán. *Alkalmazott Pszichológia, 9*, 55 – 81.
- CSÉPE, V. (2010). Bevezető gondolatok a kreativitásról. *Magyar Pszichológiai Szemle, 65*(2), 187-188.
- DIJKSTERHUIS, A. VAN KNIPPENBERG, A., KRUGLANSKI, A., W., & SCHAPER, C. (1996). Motivated social cognition: need for closure effects on memory and judgment. *Journal of Experimental Social Psychology, 32*(3), 254-270.
- FISKE, S. T. (2006). *Társas alapotívumok*. Budapest, Osiris Kiadó.
- GUILFORD, J. P. (1966). Intelligence: 1965 model. *American Psychologist, 21*, 20-26.
- GUILFORD, J. P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York, McGraw-Hill.
- KÉRI, SZ. (2011). Solitary minds and social capital: Latent inhibition, general intellectual functions and social network size predict creative achievements. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, Jan*.
- KRUGLANSKI, A. W., & WEBSTER, D. M. (1996). Motivated Closing of the Mind: “Seizing” and “Freezing”. *Psychological Review, 103*(2), 263 – 283.
- KRUGLANSI, A. W. (2005). *A zárt gondolkodás pszichológiája*. Budapest, Osiris Kiadó.
- NEUBERG, S. L., JUDICE, T. N., & WEST, S. G. (1997a). What the Need for Closure Scale measures and what it does not: toward differentiating among related epistemic motives. *Journal of Personality & Social Psychology, 72*(6), 1396-1412.
- NEUBERG, S. L., JUDICE, T. N., & WEST, S. G. (1997b). On dimensionality, discriminant validity, and the role of psychometric analyses in personality theory and measurement: reply to Kruglanski et al.’s (1997) Defense of the Need for Closure Scale. *Journal of Personality & Social Psychology, 73*(5), 1017-1029.
- STERNBERG, R. J. (2005). Creativity or creativities? *International Journal of Human-Computer Studies, 63*, 370–382.

- TORRANCE, E. P. (1966). *The Torrance Tests of Creative Thinking - Norms- Technical Manual Research Edition-Verbal Tests, Forms A and B-Figural Tests, Forms A and B*. New Jersey, Personnel Press.
- WEBSTER, D. M., KRUGLANSKI, A. W. (1994). Individual differences in need for cognitive closure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(6), 1049 - 1062.